

Seat No. : \_\_\_\_\_

## AQ-129

April-2024

B.Com., Sem.-II

DSC-C-F.A/C-121 : Financial A/c – III

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચનાઓ : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) જરૂર જણાય ત્યાં યોગ્ય ધારણાઓ કરો.

(3) જમણી બાજુના અંક કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1. સ્વચાલિત હિસાબી પ્રક્રિયાના ભાવિ અવકાશ વિશે જણાવો.

10

અથવા

1. બ્લોક ચેઈનના મુખ્ય ઘટકો જણાવો.

10

2. વેદાંશ લિમિટેડે ₹ 100નો એક એવા 30,000 ઇક્વિટી શેરો ₹ 10ના પ્રીમિયમથી બહાર પાડ્યા. નીચે મુજબ રકમ ભરવાની હતી :

10

અરજી સાથે ₹ 20

મંજૂરી સાથે ₹ 40 (પ્રીમિયમ સહિત)

હપ્તા સાથે ₹ 50

કુલ 45,000 શેર માટે અરજીઓ મળી હતી. 40,000 શેરના અરજદારોને પ્રમાણસર વહેંચણી કરવામાં આવી હતી અને બાકીની અરજીઓ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. અરજી સાથે વધારે ભરાયેલ નાણાં મંજૂરી પેટે મજરે લીધાં હતાં.

કિશા કે જેને 45 શેર મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા તે મંજૂરી વખતની રકમ ભરી નહિ શકતાં તેના શેર મંજૂરી બાદ જપ્ત કરવામાં આવ્યા.

કિશા કે જેણે 40 શેરની અરજી કરેલ તે હપ્તા વખતની રકમ ભરી શકેલ નથી અને તેના શેર જપ્ત કરવામાં આવ્યા.

ઉપરોક્ત જપ્ત કરેલ શેર પૈકી 80% શેર ₹ 80ના ભાવે પૂરા ભરપાઈ ગણીને બહાર પાડવામાં આવ્યા, જેમાં કિશાના તમામ શેરોનો સમાવેશ થયેલ હતો.

વેદાંશ લિમિટેડના ચોપડે ઉપરના વ્યવહારો નોંધવા માટે જરૂરી આમનોંધો પસાર કરો.

અથવા

2. નીચેની બાબતો અંગે શેર જપ્તી અને શેર ફરીથી બહાર પાડવા અંગેની આમનોંધો લખો :

10

(A) કંપનીના ડિરેક્ટરોએ, દરેક ₹ 100 નો તેવા 1000 શેર જેના પર ₹ 70 શેરદીઠ મંગાવાયેલા છે, પરંતુ ₹ 40 શેરદીઠ ભરપાઈ થયા છે તે જપ્ત કર્યા. આ શેર પર શેરદીઠ ₹ 30 લેખે પ્રથમ હપ્તાની રકમ બાકી છે. આ જપ્ત થયેલ શેર પૈકીના 600 શેર ₹ 70 લેખે ભરપાઈ ગણીને શ્રી અ ને ₹ 50 લેખે આપ્યા.

(B) X કંપનીએ ₹ 10નો (10% પ્રીમિયમથી બહાર પાડેલ) તેવા 1000 શેર જપ્ત કર્યા. આ શેર પર શેરદીઠ ₹ 8 (પ્રીમિયમ સહિત) મંગાવેલા છે. આ શેર પર મંજૂરીના ₹ 4 (પ્રીમિયમ સહિત) લેખે અને પ્રથમ હપ્તાના ₹ 2 લેખેની રકમ નહીં મળવાથી આ શેર જપ્ત થયા છે. આ શેર પૂરેપૂરા ભરપાઈ તરફિ ₹ 9000માં ફરી બહાર પાડવામાં આવ્યા.

3. વ્રજ લિમિટેડે તા. 1-4-2023ના રોજ ₹ 100નો એક એવા 8% ના 3,000 ડિબેન્ચર મૂળ કિંમતે બહાર પાડ્યાં, જેના પર ભરણાની શરતો મુજબ અર્ધવાર્ષિક ધોરણે 30મી સપ્ટેમ્બર અને 31મી માર્ચના રોજ વ્યાજ ચૂકવવાનું છે. મૂળ સ્થાનેથી કાપવાના આવકવેરાનો દર 10% છે.  
કંપનીના ચોપડામાં તા. 31-3-2024ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટે ઉપરના વ્યવહારો અંગે જરૂરી આમનોંધ આપો.

અથવા

3. નીચેની બાબતો અંગે ડિબેન્ચર બહાર પાડવા અંગેની આમનોંધો લખો :  
(A) યોગી ઝેરોક્ષ લિમિટેડે તા. 1-1-2018ના રોજ ₹ 100નો એક એવાં 11%ના 8,000 ડિબેન્ચર 5%ના વટાવે બહાર પાડ્યા. 6 વર્ષ બાદ ડિબેન્ચરના નાણાં 10% પ્રીમિયમથી પરત કરવાના છે.  
(B) 1લી એપ્રિલ, 2019ના રોજ શાહ પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડે ₹ 100નો એક એવા 10%ના 4,400 કન્વર્ટિબલ ડિબેન્ચર મૂળ કિંમતે બહાર પાડ્યાં. નક્કી થયેલ શરત મુજબ 5 વર્ષ પછી 10% ડિબેન્ચરનું રૂપાંતર ₹ 100નો એક એવા ઇક્વિટી શેર 10% પ્રીમિયમે ઇક્વિટી શેરમાં કરવામાં આવ્યું.

4. રવિ લિમિટેડની તા. 31-3-2023ના રોજની નીચે આપેલી બાકીઓ પરથી, કંપનીધારે, 2013ના પરિશિષ્ટ-3 મુજબનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો :

| વિગત                      | ₹        |
|---------------------------|----------|
| છૂટાં ઓજારો               | 81,500   |
| ચંત્રો                    | 9,00,000 |
| કમ્પ્યુટર સોફ્ટવેર        | 41,625   |
| 11% નાં Y.J.લિ. ના રોકાણો | 1,22,500 |
| જાહેરાત ઉપલક્ષ ખાતું      | 15,000   |
| સ્ટોર અને સ્પેરપાર્ટ્સ    | 50,100   |
| રોકાણો પર ચઢેલ વ્યાજ      | 25,500   |
| બેન્કમાં રોકડ             | 11,500   |
| ઓફિસનાં સાધનો             | 2,40,300 |
| દેવાદારો                  | 95,000   |
| ઇક્વિટી શેરમૂડી           | 7,50,000 |
| 8% ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી   | 2,75,000 |
| મોર્ગેજ લોન               | 1,55,000 |
| સામાન્ય અનામત             | 2,07,500 |
| લેણદારો                   | 70,000   |
| દેવીહૂડી                  | 14,250   |
| ખર્ચના લેણદારો            | 18,000   |
| કેશ કેડિટ                 | 37,500   |
| સ્ટાફ કલ્યાણ ફંડ          | 42,500   |
| કરવેરાની જોગવાઈ           | 13,275   |

અથવા

4. X લિ. ના તા. 31-3-2024ના રોજના કાચા સરવૈયામાંથી નીચેની વિગતો લેવામાં આવી છે :

10

| ખાતાના નામ                                | ઉધાર (₹) | જમા (₹) |
|-------------------------------------------|----------|---------|
| આવકવેરાની જોગવાઈ (1-4-2023)               | —        | 20,000  |
| અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (1-4-2023)          | 15,000   | —       |
| અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (ચાલુ વર્ષે ચૂકવેલ) | 20,000   | —       |
| મૂળ સ્થાનેથી કાપી લીધેલ આવકવેરો           | 1,500    | 2,500   |
| નફા-નુકસાન ખાતું (1-4-2023)               | —        | 30,000  |

ગયા વર્ષ 2022-23ની આવકવેરાની આકારણી ચાલુ વર્ષે પૂરી થઈ હતી અને આવકવેરાની જવાબદારી ₹ 22,000 નક્કી કરવામાં આવી હતી. કંપનીનો ચાલુ વર્ષનો નફો ₹ 50,000 હતો અને કંપની 50% લેખે આવકવેરો ચૂકવે છે.

ઉપરની વિગતો પરથી યોગ્ય ખાતાં બનાવો અને કંપનીના વાર્ષિક હિસાબોમાં તેની અસરો દર્શાવો.

5. નીચેના પૈકી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : (કોઈપણ દસ)

10

(1) નીચેનામાંથી કયો સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય છે ?

- (A) નાણાકીય નિવેદનો તૈયાર કરવા
- (B) આયોજન અને નિર્ણય લેવામાં સંચાલકોને સહાય કરવી
- (C) કર કાયદાઓનું પાલન સુનિશ્ચિત કરવું
- (D) નાણાકીય ઓડિટ કરવું

(2) ફોરેન્સિક હિસાબનીશને નીચેનામાંથી કયા સંજોગોમાં નોકરી આપવામાં આવે તેવી સંભાવના છે ?

- (A) નવા નાણાકીય ઉત્પાદના વિકાસમાં મદદ કરવી
- (B) છૂટાછેડાના કેસોમાં ધૂપી સંપત્તિની તપાસ અને ખુલાસો
- (C) કોર્પોરેટ ઈવિન્ટ્સ અને કોન્ફરન્સનું આયોજન
- (D) નાના વ્યવસાયો માટે મૂળભૂત હિસાબી કાર્યો હાથ ધરવા

(3) હિસાબી પદ્ધતિમાં AI તકનીકો સુધારવામાં મદદ કરે છે :

- (A) કાગળ આધારિત દસ્તાવેજોની રકમ
- (B) ડેટા વિશ્લેષણની ચોકસાઈ અને ઝડપ
- (C) મેન્યુઅલ ડેટા એન્ટ્રીની જરૂરિયાત
- (D) તકનીકી પરિવર્તન સામે પ્રતિકાર

(4) A કંપની લિમિટેડે ₹ 100નો એક એવા 100% પ્રીમિયમથી બહાર પાડેલ ઈક્વિટી શેર પર શેર અરજી સાથે શેરદીઠ ઓછામાં ઓછી મંગાવવાની રકમ કંપનીધારો, 2013ની જોગવાઈઓ મુજબ

- (A) ₹ 2.50
- (B) ₹ 5
- (C) ₹ 7.50
- (D) ₹ 10

- (5) કંપની દ્વારા શેરહોલ્ડર પાવનના 2,000 શેર દરેક ₹ 10 ના, ₹ 4 નો હપ્તો ન ચૂકવાતાં જપ્ત કરાયા છે. શેરદીઠ મંગાવેલ રકમ ₹ 9 હતી, શેર જપ્તી વખતે શેરમૂડી ખાતે ઉધારવાની રકમ
- (A) ₹ 20,000 (B) ₹ 18,000  
(C) ₹ 8,000 (D) ₹ 2,000
- (6) કંપનીધારો, 2013ના ટેબલ-F મુજબ મળવાના બાકી હપ્તા પર વધુમાં વધુ કેટલા ટકા વ્યાજ વસૂલ કરી શકાય ?
- (A) 12% (B) 10%  
(C) 6% (D) 5%
- (7) પ્રીમિયમે ડિબેન્ચર બહાર પાડવામાં આવે ત્યારે મળેલ પ્રીમિયમની રકમ \_\_\_\_\_ ખાતે લઈ જવામાં આવે છે.
- (A) જામીનગીરી પ્રીમિયમ (B) ડિવિડન્ડ સમતુલા અનામત  
(C) મૂડી અનામત (D) નફા-નુકસાન
- (8) 'ડિબેન્ચર પરત પ્રીમિયમ ખાતું' કંપની માટે શું છે ?
- (A) દેવું (B) મિલકત  
(C) લેણું (D) નુકસાન
- (9) ₹ 5,00,000ની બેન્ક લોન સાથે આનુષંગિક જામીનગીરી પેટે ₹ 6,00,000ના ડિબેન્ચરો આપ્યાં તો કયા ખાતે ઉધાર કરવામાં આવે છે ?
- (A) ડિબેન્ચર ઉપલક્ષ ખાતે (B) ડિબેન્ચર ખાતે  
(C) ડિબેન્ચર વટાવ ખાતે (D) જામીનગીરી ખાતે
- (10) કોર્પોરેટ ડિવિડન્ડ ટેક્સ \_\_\_\_\_ પર ગણવામાં આવે છે.
- (A) સૂચિત ડિવિડન્ડ  
(B) કરવેરા પછીના નફા  
(C) આવકવેરાની જોગવાઈ  
(D) ધંધાકીય પ્રવૃત્તિમાંથી થતી આવક
- (11) એક કંપની પાસે ₹ 10નો એક એવા 1,00,000 ઇક્વિટી શેર, શેરદીઠ ₹ 7 ભરપાઈ થયેલા છે. જો કંપની 8% લેખે વચગાળાનું ડિવિડન્ડ ચૂકવે તો ડિવિડન્ડ \_\_\_\_\_ થશે.
- (A) ₹ 35,000 (B) ₹ 56,000  
(C) ₹ 70,000 (D) ₹ 80,000
- (12) જો કાચા સરવૈયામાં 10%ના ડિબેન્ચર ₹ 1,00,000ના હોય અને ચૂકવેલ વ્યાજ ₹ 5,000 આપેલ હોય તો નફા-નુકસાન ખાતામાં વ્યાજની રકમ \_\_\_\_\_ ઉધારાશે.
- (A) ₹ 5,000 (B) ₹ 10,000  
(C) ₹ 15,000 (D) આમાંથી કોઈ નહીં

**AQ-129**

April-2024

B.Com., Sem.-II

DSC-C-F.A/C-121 : Financial A/c – III

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :** (1) Attempt all questions.  
 (2) Make suitable assumptions wherever necessary.  
 (3) Figures to the right indicate full marks.

1. Discuss future scope of Automated Accounting Process. 10  
**OR**  
 1. Discuss key components of Block Chain. 10  
 2. Vedansh Limited issued 30,000 Equity Shares of ₹ 100 each at a premium of ₹ 10 payable as under : 10
- |                |                          |
|----------------|--------------------------|
| On Application | ₹ 20                     |
| On Allotment   | ₹ 40 (Including premium) |
| On Call        | ₹ 50                     |

Applications were received for 45,000 shares. Applicants of 40,000 shares were allotted shares on pro-rata basis and remaining applications were rejected. The excess money received on application was adjusted to sum due on allotment.

Krishna, who was allotted 45 shares, failed to pay Allotment money so her shares were forfeited immediately after allotment.

Disha, who applied for 40 shares, failed to pay Call money and her shares were forfeited. Of the above forfeited shares, 80% shares were reissued as fully paid at ₹ 80 in which all shares of Krishna were included.

Pass necessary journal entries to record the above transactions in the books of the Vedansh Limited.

**OR**

2. Give Journal entries to record the forfeiture of shares and their reissues : 10
- (A) The directors of a company forfeited 1000 shares of ₹ 100 each, ₹ 70 per share called up, on which ₹ 40 per share has been paid up, the amount of ₹ 30 per share of the first call being unpaid. Out of these forfeited shares 600 shares were re-issued to Shri A crediting ₹ 70 per share paid up, for the payment of ₹ 50 per share.
- (B) X Company forfeited 1000 shares of ₹ 10 each issued at a premium of 10%. ₹ 8 per share (including premium) has been called up. These shares were forfeited due to non-payment of Allotment Money of ₹ 4 (including premium) and first call of ₹ 2 per share. These shares were re-issued as fully paid, for a payment of ₹ 9,000.

3. Vraj Limited issued 3,000, 8% Debentures of ₹ 100 each at par on 1<sup>st</sup> April, 2023. According to the terms of issue, interest on debentures is payable half-yearly on 30<sup>th</sup> September and 31<sup>st</sup> March. The rate of Income tax deducted at source is 10%. Pass the necessary journal entries in the books of company related to the above transactions for the year ending on 31-3-2024.

OR

3. Give Journal entries to record the debenture issue :
- (A) On 1-1-2018, Yogi Zerox Ltd. issued 8,000, 11% Debentures of ₹ 100 each at a discount of 5%. All the debentures are to be redeemed after six years at a premium of 10%.
- (B) Shah Products Limited issued 4,400, 10% Convertible Debentures of ₹ 100 each at par on 1<sup>st</sup> April, 2019. As per the terms of issue, 10% Debentures were converted into the ₹ 100 each issued at a premium of 10% equity shares at the end of 5 years.

4. From the following balances of Ravi Ltd. as on 31-3-2023, prepare their Balance Sheet as per Schedule-III of the Companies Act, 2013 :

| Particulars                     | ₹        |
|---------------------------------|----------|
| Loose tools                     | 81,500   |
| Machinery                       | 9,00,000 |
| Computer Software               | 41,625   |
| 11% Investment in Y.J. Ltd.     | 1,22,500 |
| Advertisement Suspense Account  | 15,000   |
| Stores and spare parts          | 50,100   |
| Accrued interest on investments | 25,500   |
| Cash in bank                    | 11,500   |
| Office equipments               | 2,40,300 |
| Debtors                         | 95,000   |
| Equity share capital            | 7,50,000 |
| 8% Pref. share capital          | 2,75,000 |
| Mortgage loan                   | 1,55,000 |
| General Reserve                 | 2,07,500 |
| Creditors                       | 70,000   |
| Bills payable                   | 14,250   |
| Creditors of expenses           | 18,000   |
| Cash credit                     | 37,500   |
| Staff welfare fund              | 42,500   |
| Provision for taxation          | 13,275   |

4. The following balances are extracted from the Trial Balance of X Ltd. as on 31<sup>st</sup> March, 2024 :

10

| Name of Accounts                                         | Dr. (₹) | Cr. (₹) |
|----------------------------------------------------------|---------|---------|
| Provision for Income tax (1-4-2023)                      | –       | 20,000  |
| Advance payment of Income tax (1-4-2023)                 | 15,000  | –       |
| Advance payment of Income tax (paid during current year) | 20,000  | –       |
| Income tax deducted at source                            | 1,500   | 2,500   |
| Statement of Profit & Loss – Surplus (1-4-2023)          | –       | 30,000  |

Assessment in respect of income-tax of previous year 2022-23 was completed during the current year and income-tax liability of ₹ 22,000 has been determined. Current year's profit of the company was ₹ 50,000 and company pays income-tax at the rate of 50%.

From the above informations, prepare necessary ledger accounts and show their effects in the Final Accounts of the company.

5. Select the most appropriate answer from the alternative given : (any ten)

10

- (1) The main objective of management accounting is to:
  - (A) prepare financial statements
  - (B) assist managers in planning and decision-making
  - (C) ensure compliance with tax laws
  - (D) conduct financial audits
- (2) A forensic accountant is most likely to be employed in which of the following scenarios ?
  - (A) Assisting in the development of a new financial product
  - (B) Investigating and uncovering hidden assets in divorce cases
  - (C) Planning corporate events and conferences
  - (D) Conducting basic bookkeeping tasks for small businesses
- (3) AI technologies in accounting help in improving :
  - (A) The amount of paper-based documentation
  - (B) The accuracy and speed of data analysis
  - (C) The need for manual data entry
  - (D) Resistance to technological change
- (4) A Ltd. issued equity shares of ₹ 100 each at 100% premium. The minimum amount to be called per share on application according to the Companies Act, 2013 should be
  - (A) ₹ 2.50
  - (B) ₹ 5
  - (C) ₹ 7.50
  - (D) ₹ 10

- (5) A company forfeits 2,000 shares of ₹ 10 each held by Mr. Pawan for non-payment of call money of ₹ 4 per share. The called up amount per share was ₹ 9. On forfeiture, the amount debited to Share Capital Account will be
- (A) ₹ 20,000 (B) ₹ 18,000  
(C) ₹ 8,000 (D) ₹ 2,000
- (6) What is the maximum rate of interest received on Calls-in-Arrears as per Table F of the Companies Act, 2013?
- (A) 12% (B) 10%  
(C) 6% (D) 5%
- (7) Premium received on the issue of debentures is transferred to which account?
- (A) Securities Premium (B) Dividend Equilisation Fund  
(C) Capital Reserve (D) Profit & Loss
- (8) What is 'Premium on Redemption of Debentures Account' for a company?
- (A) Liability (B) Asset  
(C) Receivable (D) Loss
- (9) Debentures issued of ₹ 6,00,000 as collateral security against bank loan of ₹ 5,00,000 will be debited to
- (A) Debentures Suspense A/c (B) Debentures A/c  
(C) Discount on Debentures A/c (D) Securities A/c
- (10) Corporate dividend tax is computed on
- (A) Proposed dividend (B) Profit after tax  
(C) Provision of income tax (D) Income from business operation
- (11) A company has 1,00,000 equity shares of ₹ 10 each, ₹ 7 per share paid-up, then interim dividend payable at 8% will be
- (A) ₹ 35,000 (B) ₹ 56,000  
(C) ₹ 70,000 (D) ₹ 80,000
- (12) If in the trial balance, 10% debentures are of ₹ 1,00,000 and interest on debentures paid is ₹ 5,000, then the amount of interest to be debited to Profit & Loss Account is
- (A) ₹ 5,000 (B) ₹ 10,000  
(C) ₹ 15,000 (D) None of these